

دانشگاه مجازی المصطفیٰ صلى الله عليه وآله

معاونت پژوهشی و تولید

گزارش نشست علمی پژوهشی

الزامات شناختی تمدن نوین اسلامی از منظر قرآن و حدیث	عنوان نشست
تمدن نوین اسلامی	موضوع نشست
حجت الاسلام مهدی سازندگی (مدیر گروه قرآن و حدیث دانشکده مجازی)	سخنران
فارسی	زبان ارائه
۱۵ آبانماه ۱۴۰۰	زمان برگزاری
سالن جلسات دانشگاه مجازی	مکان برگزاری
۶۵ نفر آنلاین	تعداد شرکت کنندگان
https://live.mou.ir/punohomd37k9/	لینک دسترسی به محتوای نشست

متن نشست

بسم الله الرحمن الرحيم

الزامات شناختی تمدن نوین اسلامی از منظر قرآن و حدیث

این نشست علمی در تاریخ ۱۵ آبان ماه ۱۴۰۰ توسط معاونت پژوهش دانشگاه مجازی المصطفی برگزار گردید

در ذیل گزارشی از موضوعات مطروحه در این نشست علمی ارائه می گردد:

استاد سازندگی اظهار داشتند که هر اندیشه تمدنی بر شالوده بنیان‌های شناختی، معرفتی، دانشی و فکری استوار می‌گردد که این بنیان‌ها، پایه‌های اساسی تمدن‌سازی را فراهم ساخته و براساس آنها انسان‌ها به مثابه عوامل تمدن‌ساز، قواعد آن را تنظیم و فرآیند آن را شکل می‌دهند. شناخت این الزامات شناختی و معرفتی، ماهیت تمدن‌سازی را آشکار ساخته و امکان شکل‌گیری تمدن بر پایه آن بنیان‌ها را فراهم می‌سازد.

تمدن اسلامی، تمدنی است که همه مؤلفه‌های آن مبتنی بر آموزه‌های اسلام ناب است و برخوردار از ویژگی‌هایی است که در چارچوب آموزه‌های قرآنی و متکی بر سنت نبوی و ادامه دهندگان راه پیامبر اعظم (ص) است.

هر تمدنی دارای چهار رکن اساسی تفکر، دانش، نظام‌ها و سبک زندگی است. اگر در هر یک از چهار رکن، زیرمجموعه‌های تمدنی نداشته باشیم، نمی‌توانیم به تمدن برسیم.

بن بست تمدن غرب

برای ساخت تمدن اسلامی سه الزام تفکر، بن بست تمدن غربی و وجود یک قدرت محوری لازم و ضروری است. امکان همراهی تمدن اسلامی با تمدن غرب وجود ندارد، زیرا این دو از یک سو تفاوت ماهوی در هستی‌شناسی و جهان‌بینی دارند و از سوی دیگر تاکنون هیچ کشور اسلامی با الگوگیری از غرب پیشرفت نکرده است. امروز تمدن غرب به بن بست رسیده است. از سوی دیگر تمام مؤلفه‌های لازم برای تحقق تمدن اسلامی، برای ایران فراهم است. تحقق تمدن اسلامی، در گرو مسلح شدن عامه به سلاح معرفت و شناخت است. تمدن اسلامی نقطه مقابل تمدن جاهلی غرب است که انسان را تک‌بعدی نگاه می‌کند و تمام حیات انسانی را در نیازهای مادی او خلاصه می‌کند، درحالی‌که تمدن اسلامی دو بعدی است و به نیازهای مادی و معنوی انسان توجه دارد. در تمدن غربی فقط زندگی مادی مانند شغل، مسکن، غذا و امثال آن مهم است که حتی در این راه نیز شکست خورده است و سایر نیازها مانند محبت، عدالت، احسان،

انصاف و نیاز انسان به خدا مورد توجه قرار نگرفته است. امروز تنها راه نجات انسان، روی آوردن به سمت اسلام است، زیرا این مکتب تنها مکتبی است که هم به بعد مادی و هم به بعد معنوی توجه دارد.

در ادامه استاد محترم بیان داشتند که برخلاف برخی مکاتب که انسان را فقط معنوی می‌دانند و رشد انسان را در قطع نیازهای مادی می‌دانند، اسلام برای نیازهای مادی انسان مانند مسکن، ازدواج، آموزش و بهداشت نیز توجه ویژه‌ای دارد. رسیدن به تمدن اسلامی، مستلزم شناخت انسان و ویژگی‌های او از منظر قرآن است. نقاط ضعف و قوت انسان در آیات قرآن تبیین شده است و تمدنی می‌تواند توحیدی باشد که به این نقاط ضعف توجه داشته باشد و برای آنها برنامه‌ریزی کند که البته راه حل آن نیز در آیات و روایات دینی موجود است. مشاهده رفتارهای جامعه در فضای حقیقی و مجازی، نشان می‌دهد برای رسیدن به تمدن اسلامی باید راه بسیاری طی کنیم.

نقاط ضعف و قوت انسان در آیات قرآن تبیین شده است و تمدنی می‌تواند توحیدی باشد که به این نقاط ضعف توجه داشته باشد و برای آنها برنامه‌ریزی کند که البته راه حل آن نیز در آیات و روایات دینی موجود است.

مشاهده رفتارهای جامعه در فضای حقیقی و مجازی، نشان می‌دهد برای رسیدن به تمدن اسلامی باید راه بسیاری طی کنیم. پیشرفت‌های تمدن غرب، علیرغم ایجاد رفاه مادی برای بشر، در فراهم نمودن آرامش روحی و معنوی او ناکام مانده. اسلام وعده داده که با پیروی از دستورات آن، بشر خواهد توانست علاوه بر آسایش مادی، به آرامش و کمال معنوی نیز دست یابد.

تمدن اسلامی پس از قرون متمادی درخشش در عرصه جهانی، روندی نزولی را طی نمود، درحالی‌که جهان غرب پس از انقلاب صنعتی و پیشرفت‌های تکنولوژیک و ایجاد و بهره‌برداری از ابزارهای مختلف، قدم‌های بزرگی در راه آسایش و رفاه زندگی مادی انسان‌ها برداشت. ضعف‌های داخلی حکومت‌های اسلامی و خودکم‌بینی مفرط ملت‌های مسلمان در رویارویی با پیشرفت‌های غرب، باعث گردید عده‌ای از غرب‌زدگان راه پیشرفت را در پیروی از این تمدن جدید بدانند. با این وصف، علی‌رغم تمام پیشرفت‌های صورت گرفته در ایجاد آسایش مادی، امروزه بشر نتوانسته به آرامش واقعی که همانا آرامش روحی و روانی است دست یابد.

بیداری اسلامی و به تبع آن انقلاب اسلامی ایران که طی دو قرن اخیر از سوی اندیشمندان مسلمان پی‌ریزی و دنبال شده، در پی آن بوده است که دوران باشکوه این تمدن را بازگرداند.

تمدن نوین اسلامی در پی آن است که ضمن بهره‌برداری از امکانات و ابزارهایی که در اثر پیشرفت‌های علمی و فنی تمدن غرب به دست آمده است، در کنار ایجاد رفاه و آسایش مادی، آرامش معنوی بشر را نیز به او عطا نماید. رفع اشکالات و نواقص تمدن‌های پیشین، هدف اصلی ایجاد تمدن نوین اسلامی است. فلسفه خلقت انسان، عبودیت است.

تمدن اسلامی باید شکل بگیرد تا عبودیت حقیقی رخ دهد: «و ما خلقت الجنّ و الإنس إلا ليعبدون» در آیات فراوانی ضمن یادکرد از جوامع متمدن گذشته، به بهره‌مندی آنان از امکانات مادی و نشانه‌های تمدن اشاره شده است.

نگاه قرآن به تمدن‌های پیشین غالباً انتقادی و آسیب‌شناسانه است و از انسان‌ها می‌خواهد با گردش در زمین از سرنوشت اقوام و تمدن‌های پیشین عبرت گرفته (آل عمران/۳، ۱۳۷؛ انعام/۶، ۱۱)، به اصلاح خود بپردازند. بسیاری از تمدن‌ها با وجود توان بالا و بهره‌مندی از امکانات مادی، به سبب عواملی همچون شرک، سرکشی و فساد، اشرافی‌گری و خوش‌گذرانی، کفران نعمت، فسق و ظلم براساس سنت و اراده خداوند از بین رفته‌اند. در برخی از آیات، با بیانی کلی و بدون یادکرد از تمدنی خاص، ظلم تنها دلیل نابودی تمدن‌ها دانسته شده است: «و ما کُنَّا مُهْلِكِی الْقُرْیِ الْاَوْ اَهْلِهَا ظَالِمُونَ». (قصص/۲۸، ۵۹)

تعبیر مختلفی در مورد تمدن نوین اسلامی آورده شده است:

اول) تمدن اسلامی یعنی: اسلام یک تمدن واحد دارد که در طول تاریخ بسط پیدا کرده و گاهی قدرت یافته و گاهی به محاق رفته است.

دوم) تمدن اسلامی یعنی: اسلام بن‌مایه‌های تمدنی و اصول کلی و جزئی فراوانی را بیان کرده است که با آن‌ها می‌توان معطوف به شرایط زمانه و مکان، تمدن‌های گوناگون اسلامی را پایه‌ریزی کرد. از این روست که از اسلام تمدن سلجوقی، صفوی، عثمانی، سربداران، آل بویه، فاطمیون و ... ظهور می‌کنند که در عین اشتراکات، با هم تفاوت دارند.

سوم) تمدن اسلامی یعنی: اسلام یک تمدن واحد دارد، اما تاکنون جز در مقطع کوتاه مدینه‌النبی و اندکی در حاکمیت امیرالمؤمنین، ظهور واقعی و کامل نداشته و ظهور اصلی آن در زمان حاکمیت حضرت صاحب‌الزمان (عج) است و آن چه تاکنون رخ داده است، تمدن اسلامی نبوده، بلکه تمدن مسلمانان است.

چهارم) تمدن یک اتفاق واحد در عالم است که متصف به اسلام و غیر اسلام می‌شود. صفتی از پیشرفت است که به صورت کلان می‌توان از آن یاد کرد. پیشرفت هر جا که رخ دهد و دوام و بسط یابد، به تمدن می‌رسد.

پنجم) هر تمدن و پیشرفتی متصف به دین و اسلام است. حتی تمدن غربی که امروز ظهور کرده است، ادامه و بهره‌برداری از تمدن اسلامی است که با جنگ‌های صلیبی به غرب منتقل شد.

هر کدام از تعابیر، دلالت‌های معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی و تاریخی خویش را دارد که آن دلالت‌ها برخی می‌تواند مقبول باشد و برخی مورد خدشه.

- الزامات معرفتی هستی‌شناسی بر توحیدمحموری

- الزامات معرفتی معرفت‌شناسی، توأمانی نقل و عقل

- الزامات معرفتی انسان‌شناسی، بر پایه کرامت انسانی

- الزامات معرفتی غایت‌شناسی، سعادت‌طلبی و وصول به سعادت دنیا و آخرت

در پایان نیز استاد محترم به سوالات مخاطبان پاسخ گفتند

برنام خدا

معاونت پژوهشی و تولید

نشست علمی - پژوهشی با عنوان

الزامات شناختی تمدن نوین اسلامی از منظر قرآن و حدیث

سخنران علمی

حجت الاسلام مهدی سازندگی

مدیر گروه قرآن و حدیث دانشگاه مجازی المصطفی

نشانی شرکت در جلسه

live.mou.ir/research

شنبه - ۱۵ آبان ۱۴۰۰

ساعت ۱۰:۰۰

دانشگاه مجازی المصطفی

همراه با اعطای گواهی نامه

Poster-Sazandegi.jpg Video (1) Chat 16 (Everyone) Attendees (53)

پاورپوینت: سازه های پدیدارشناسانه در معماری معاصر ایران

پخش کننده: pajohesh Department 2

Notes 12

همراهان گرامی لطفا با نام و نام خانوانگی وارد شوید

میزبان: سازه های پدیدارشناسانه در معماری معاصر ایران

https://survey.porsline.i

پاورپوینت: سازه های پدیدارشناسانه در معماری معاصر ایران

پخش کننده: pajohesh Department 2

Chat 16 (Everyone)

Attendees (53)

پاورپوینت: سازه های پدیدارشناسانه در معماری معاصر ایران

پخش کننده: pajohesh Department 2

Notes 12

همراهان گرامی لطفا با نام و نام خانوانگی وارد شوید

میزبان: سازه های پدیدارشناسانه در معماری معاصر ایران

https://survey.porsline.i

Poster-Sazandegi.jpg Video (1) Chat 16 (Everyone) Attendees (40)

پاورپوینت: سازه های پدیدارشناسانه در معماری معاصر ایران

پخش کننده: pajohesh Department 2

Notes 12

همراهان گرامی لطفا با نام و نام خانوانگی وارد شوید

میزبان: سازه های پدیدارشناسانه در معماری معاصر ایران

https://survey.porsline.i

پاورپوینت: سازه های پدیدارشناسانه در معماری معاصر ایران

پخش کننده: pajohesh Department 2

Chat 16 (Everyone)

Attendees (40)

پاورپوینت: سازه های پدیدارشناسانه در معماری معاصر ایران

پخش کننده: pajohesh Department 2

Notes 12

همراهان گرامی لطفا با نام و نام خانوانگی وارد شوید

میزبان: سازه های پدیدارشناسانه در معماری معاصر ایران

https://survey.porsline.i

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

